

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Siviilioikeudelliset menettely>Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Minkä valtion tuomioistuin on toimivaltainen?

Italia

1 Onko otettava yhteyttä yleiseen siviilituomioistuimeen vai erityistuomioistuimeen (esimerkiksi työtuomioistuimeen)?

Italian oikeusjärjestelmässä yleissääntönä on, että toimivaltaisista yleisistä tuomioistuimista, sillä niillä on erityinen toimivalta ratkaista henkilökohtaisia oikeuksia koskevia riita-asioita. Rauhantuomari (*Giudice di Pace*), tuomioistuin (*Tribunale*) ja muutoksenhakutuomioistuin (*Corte di Appello*) ovat kaikki yleisiä oikeusviranomaisia. Ylimmän oikeusasteen tuomioistuin on korkein oikeus (*Suprema Corte di Cassazione*), kun taas perustuslakia koskevia asioita käsittelee perustuslakituomioistuin (*Corte Costituzionale*). Yleisten tuomioistuinten lisäksi tuomioistuinjärjestelmä koostuu hallintotuomioistuimista. Hallintotuomioistuimilla on toimivalta käsitellä riita-asioita, jotka koskevat oikeutettuja etuja, ja tietyillä lainsäädännössä säädetyillä aloilla riita-asioita, jotka koskevat yksilön oikeuksia tai viranomaisten hallinnollisen toimivallan käyttämistä tai käyttämättä jättämistä sellaisten toimien, säädösten, sopimusten tai menettelyjen osalta, joihin liittyy tällaisen toimivallan käyttöä. Näissä tuomioistuimissa ei voida riitauttaa säädöksiä tai toimia, jotka hallitus on hyväksynyt poliittista valtaa käyttäen. Hallintoasioissa toimivalta kuuluu hallintoprosessilain (*codice sul processo amministrativo*) säännösten mukaisesti alueellisille hallintotuomioistuimille (*Tribunali Amministrative Regionali – TAR*) ja ylempälle hallintotuomioistuimelle (*Consiglio di Stato*). Ylimmän oikeusasteen tuomioistuin on korkein oikeus, mutta ainoastaan toimivaltaa koskevien perusteiden osalta. Italiassa on lisäksi erityisiä tuomioistuimia veroasioissa (*tributario*). Toimivaltaa verotukseen liittyvissä asioissa käyttävät maakunnalliset verotuomioistuimet (*Commissioni Tributarie Provinciali – CTP*) ja alueelliset verotuomioistuimet (*Commissioni Tributarie Regionali – CTR*). Verotuomioistuimilla on toimivalta käsitellä kaikkia veroihin liittyviä riita-asioita veron kuvauksesta ja nimestä riippumatta. Niihin kuuluvat alueelliset, maakunnalliset ja kunnalliset verot ja Italian kansalliselle terveysviranomaiselle (*Servizio sanitario nazionale*) maksettavat maksut, lisäverot, niihin liittyvät seuraamukset sekä korot ja muut liitännäiset maksut. Italian oikeusjärjestelmässä yleisissä tuomioistuimissa on useita tiettyyn asiaan erikoistuneita jaostoja. Tärkeimpiin tällaisiin erikoisjaostoihin kuuluvat a) jaostot, jotka ovat erikoistuneet maahanmuuttoa, kansainvälistä suojelua ja EU:n kansalaisten vapaata liikkuvuutta koskeviin asioihin; b) jaostot, jotka ovat erikoistuneet yrityksiä koskeviin asioihin; c) jaostot, jotka ovat erikoistuneet maataloutta koskeviin asioihin. Italiassa on myös erityistuomioistuimia, kuten nuorisotuomioistuin (*Tribunale per i Minorenni*) tai rangaistusten täytäntöönpanoa valvova tuomioistuin (*Tribunale di Sorveglianza*). Työriitoja käsitellään yleisissä tuomioistuimissa, joista osassa on niihin erikoistuneita jaostoja (työriitoja käsittelevät jaostot). Nämä eivät kuitenkaan ole tarkasti ottaen erikoisjaostoja vaan tuomioistuinten sisäisiä organisaatiomuotoja.

Yleissääntönä on, että yleisellä tuomioistuimella (*Tribunale*) on toimivalta käsitellä kaikkia asioita, jotka eivät kuulu muiden tuomioistuinten toimivaltaan. Yleisellä tuomioistuimella on myös yksinomainen toimivalta kaikissa veroja ja tulleja koskevissa asioissa (joita ei ole siirretty verotuomioistuimille), kaikissa henkilöiden asemaa ja kelpoisuutta sekä kunnioitusta koskevissa asioissa, petos- ja täytäntöönpanoasioissa sekä yleisesti missä tahansa asiassa, jonka arvoa ei voida määrittää.

Rauhantuomarilla on toimivalta käsitellä asioita, jotka koskevat enintään 50 000 euron arvoista irtainta omaisuutta, ellei sen osalta lainsäädännössä säädetä toimivaltaiseksi toista tuomioistuinta. Tämä enimmäismäärä on 31. lokakuuta 2021 alkaen 30 000 euroa. Rauhantuomarilla on myös toimivalta käsitellä kaikkia asioita, jotka liittyvät siviiliprosessilain 7 §:ssä mainittuihin riita-asioihin.

2 Jos yleinen tuomioistuin on toimivaltainen (ts. asian käsittely kuuluu tällaiselle tuomioistuimelle), miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun on otettava yhteyttä?

Tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi riita-asia on saatettava, määräytyy toimivallan perusteella. Italian oikeusjärjestelmässä toimivallalla tarkoitetaan yleisesti valtuuksia ja tehtäviä, joita oikeudellinen elin voi käyttää. Toimivalta voi määräytyä eri tekijöiden perusteella: - asian kohteena; - alueen; - oikeusasteen tai - asian kohteen arvon. Siviiliprosessissa toimivalta kuvaa kullekin tuomioistuimelle annetun päätätävällän tasoa ja siten sitä, missä laajuudessa kyseinen tuomioistuin voi käyttää päätöksentekovaltaansa. Toimivalta määritellään teknisestä näkökulmasta, ja sitä koskevista oikeudellisista järjestelyistä säädetään siviiliprosessilain 7 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä. Mainittujen sääntöjen perusteella toimivallan menettelyllinen luonne on alustava kysymys, ja se voi siten olla riita-asian yhteydessä tehtävän päätöksen kohteena. Jos toimivaltasääntöjä rikotaan, tuomioistuinvalvontaa harjoittava elin voi etenkin perustellusti antaa toimivallan puuttumista koskevan ratkaisun (ks. siviiliprosessilain 38 §). Toimivalta teknisessä mielessä eroaa nk. ”sisäisestä” toimivallasta eli siitä, miten asiat jakautuvat toimivaltaisen tuomioistuimen sisällä. Tämä jälkimmäinen toimivallan muoto, joka esitetään toisinaan myös taulukon muodossa, määräytyy sen tavan mukaan, jolla tuomioistuin on jaennetty: tuomioistuimessa voi esimerkiksi olla sisäisiä jaostoja (siviiliasioiden jaosto nro 1) tai yksiköitä, jotka keskittyvät tiettyihin aiheisiin (työriitoja käsittelevä jaosto), tai tuomioistuimeen on perustettu muutoin erillisiä yksiköitä. Asioiden jakamista koskevien säännösten noudattamatta jättäminen ei ole toimivaltaa koskeva menettelyllinen kysymys. Se muodostaa pikemminkin asian jakamista tuomioistuimen sisällä koskevan organisatorisen ongelman.

Riita-asian oikeuspaikan osalta toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan asuin- tai kotipaikan tuomioistuin, jollei laissa toisin säädetä. Elleivät ne ole tiedossa, toimivalta on vastaajan oleskelupaikan tuomioistuimella. Jos vastaajalla ei ole asuin-, koti- tai oleskelupaikkaa Italiassa tai oleskelupaikka ei ole tiedossa, toimivalta on kantajan asuinpaikan tuomioistuimella. Alueellista toimivaltaa koskevat säännöt sisältyvät siviiliprosessilain 18 §:ään ja seuraaviin pykäliin.

2.1 Onko olemassa alempia ja ylempiä yleisiä siviilituomioistuimia (esim. käräjäoikeus ja hovioikeus)? Jos on, mikä tuomioistuin on toimivaltainen minun asiassani?

Yleinen tuomioistuinjärjestelmä jakautuu kahteen osaan: rikostuomioistuihin, jotka päättävät siitä, ovatko yleisen syyttäjän tiettyä henkilöä tai yhteisöä vastaan nostamat rikossyytteet perusteltuja; ja siviilituomioistuihin, joiden tehtävänä on suojella yksityishenkilöiden välisiin suhteisiin tai yksityishenkilön ja viranomaisten välisiin suhteisiin liittyviä oikeuksia silloin, kun viranomainen tehtäviään hoitaessaan loukkaa toisten henkilökohtaisia oikeuksia. Rikosasioissa oikeudellinen henkilöstö hoitaa asian käsittelyyn ja syyttämiseen liittyviä tehtäviä. Ensiksi mainittu sisältää tuomioiden antamisen ja viimeksi mainittu tutkintatoimet (yleisen syyttäjän viraston alaisuudessa). Kun tutkinta on suoritettu, syyttäjäviranomainen joko aloittaa rikosoikeudenkäynnin tai jättää syytteen nostamatta, esittäen syytteen tueksi näyttöä tuomioistuimessa ja hoitaa syyttäjän tehtäviä myöhemmissä oikeusasteissa. Italian perustuslain 107 §:n viimeisen momentin mukaisesti yleisen syyttäjän viraston jäsenet (vaikka he olisivatkin osa yleistä tuomioistuinta) panevat vireille rikosoikeudenkäynnit.

Rikosoikeudenkäynnin aikana vahinkoa kärsinyt osapuoli voi nostaa siviililanteen saadakseen korvausta kärsimästään vahingosta. Vahinkoa kärsinyt voi myös nostaa erillisen kanteen siviilituomioistuimissa. Siviili- ja rikosoikeudenkäynteihin sovelletaan erillisiä menettelysääntöjä: siviiliprosessilakia ja rikosprosessilakia. Yleistä toimivaltaa käyttävät ammattituomarit ja maallikkotuomarit, jotka ovat molemmat osa tuomioistuinlaitosta.

Ensimmäisessä oikeusasteessa toimivaltaa käyttävät sekä siviili- että rikosasioissa seuraavat elimet:

rauhantuomari – maallikkotuomari ratkaisee asian yksin

yleinen tuomioistuin (*Tribunale Ordinario*), joka koostuu joko yksittäisestä tuomarista tai tuomarikollegiosta riita-asian luonteen mukaan nuorisotuomioistuin, joka koostuu tuomarikollegiosta ja tätä auttavista asiantuntijoista

Tribunale di Sorveglianza, joka koostuu joko yksittäisestä tuomarista tai tuomarikollegiosta (sekä tätä auttavista asiantuntijoista).

Ensimmäisessä oikeusasteessa syyttäjän tehtäviä hoitavat

yleinen syyttäjä yleisessä tuomioistuimessa (myös rauhantuomarin toimivaltaan kuuluvien rikosten osalta)

yleinen syyttäjä nuorisotuomioistuimessa

yleinen syyttäjä muutoksenhakuuomioistuimessa, kun menettely on käynnistänyt *Tribunale di Sorveglianza*.

Toisessa oikeusasteessa toimivaltaa käyttävät seuraavat elimet:

muutoksenhakuuomioistuin yleisen tuomioistuimen ja nuorisotuomioistuimen antamista tuomioista tehtyjen valitusten osalta

yleinen tuomioistuin rauhantuomarin antamista tuomioista tehtyjen valitusten osalta (ja myös henkilökohtaista vapautta koskevista määräyksistä tehtyjen valitusten osalta)

Tribunale di Sorveglianza rangaistusten täytäntöönpanon valvonnasta vastaavan tuomarin antamista tuomioista tehtyjen valitusten osalta.

Toisessa oikeusasteessa syyttäjän tehtäviä hoitaa yleinen syyttäjä muutoksenhakuuomioistuimessa. Tuomioiden laillisuusvalvontaa harjoittaa korkein oikeus. Korkeimman oikeuden oikeudenkäynneissä syyttäjän tehtäviä hoitaa yleinen syyttäjä korkeimmassa oikeudessa. Lisäksi on syytä todeta, että syyttäjänviranomaisiin Italiassa kuuluu myös mafian ja terrorismin vastainen kansallinen yksikkö (*Direzione Nazionale Antimafia e Antiterrorismo*), joka hoitaa asetuksen nro 160/06 mukaisesti kansallisesti yhteensovitettuja syyttämistehtäviä.

2.2 Alueellinen toimivalta (Onko kaupungin A vai B tuomioistuin toimivaltainen minun asiassani?)

Jollei laissa toisin säädetä, toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan asuin- tai kotipaikan tuomioistuin. Elleivät ne ole tiedossa, oikeuspaikka on vastaajan oleskelupaikka. Jos vastaajalla ei ole asuin-, koti- tai oleskelupaikkaa Italiassa tai oleskelupaikka ei ole tiedossa, toimivalta on kantajan asuinpaikan tuomioistuimella. Käytössä on kuitenkin erityissääntöjä oikeuspaikan määrittämiseksi: yleiset ja erityiset säännöt sisältyvät siviiliprosessilain 18 §:ään ja seuraaviin pykäliin. Erityislakeihin sisältyy kuitenkin myös erilaisia sääntöjä, joita sovelletaan esimerkiksi perheitä tai lapsia, tuomioiden täytäntöönpanoa tai kuluttajien oikeuksia koskeviin asioihin.

2.2.1 Alueellisen toimivaltaisuuden pääsääntö

Jollei laissa toisin säädetä, luonnollisten henkilöiden tapauksessa toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan asuin- tai kotipaikan tuomioistuin. Elleivät ne ole tiedossa, oikeuspaikka on vastaajan oleskelupaikka. Jos vastaajalla ei ole asuin-, koti- tai oleskelupaikkaa Italiassa tai oleskelupaikka ei ole tiedossa, toimivalta on kantajan asuinpaikan tuomioistuimella.

Jos vastaaja on oikeushenkilö, toimivaltainen on sen päätoimipaikan tuomioistuin, jollei laissa toisin säädetä. Jos oikeushenkilöllä on muita toimipaikkoja tai edustaja, jolla on oikeus edustaa sitä tuomioistuimessa kanteen osalta, toimivaltainen on myös sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa kyseinen edustaja tai kyseinen päätoimipaikka sijaitsee. Toimivaltaan liittyviä tarkoituksia varten yrityksillä, jotka eivät ole oikeushenkilöitä, sekä rekisteröimättömillä yhdistyksillä ja järjestöillä on päätoimipaikka siellä, missä ne tavallisesti harjoittavat toimintaansa.

Asioissa, joihin liittyy oikeuksia määrittelyihin henkilöihin nähden (*diritti di obbligazione*), toimivaltainen on samoin sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa velvoite on syntynyt tai jossa se on täytettävä.

2.2.2 Poikkeuksia pääsäännöstä

Lapsiin liittyviä asioita käsittelevä tuomioistuin (Foro per le cause relative a bambini)

Vanhempainvastuuta koskevien toimenpiteiden osalta keskeinen toimivallan määräytymisperuste on lapsen asuinpaikka hakemuksen jättämisaikana. Lapsen asuinpaikka on yksilöitävä objektiivisten kriteerien mukaisesti. Jos lapsi muuttaa, toimivalta ei siirry uuden asuinpaikkakunnan tuomioistuimelle, jos muutosta on kulunut vähämerkityksinen vähimmäisaika, kun otetaan huomioon lapsen ikä.

Avioliittoon liittyviä asioita käsittelevä tuomioistuin (Foro per le cause relative al matrimonio)

Asumusero Asumuserohakemus jätetään sen paikkakunnan tuomioistuimeen, jossa aviopari viimeksi asui yhdessä, tai jos he eivät ole koskaan asuneet yhdessä, vastaajana olevan aviopuolison asuin- tai kotipaikkakunnan tuomioistuimeen. Jos vastaajana oleva aviopuoliso asuu ulkomailla tai häntä ei tavoiteta, hakemus jätetään hakijan asuin- tai kotipaikkakunnan tuomioistuimeen. Jos myös hakijana oleva aviopuoliso asuu ulkomailla, hakemus voidaan jättää mihin tahansa tuomioistuimeen Italiassa.

Avioero Siviiliavioliiton purkamista tai katolisen kirkon konkordaatin mukaisen avioliiton siviilivaikutusten lakkauttamista koskevien hakemusten osalta toimivaltainen on vastaajana olevan aviopuolison asuin- tai kotipaikkakunnan tuomioistuin. Näin on siitä huolimatta, että samassa säännöksessä säädetään vaihtoehtoisista toimivallan määräytymisperusteista. Yhteiset hakemukset voidaan kuitenkin jättää jommankumman aviopuolison asuin- tai kotipaikkakunnan tuomioistuimeen.

Työriitoja käsittelevä tuomioistuin (Foro per le cause relative al matrimonio)

Ensimmäisessä oikeusasteessa työriidat kuuluvat työtuomioistuimena toimivan yleisen tuomioistuimen toimivaltaan. Alueellinen toimivalta on sen paikkakunnan tuomioistuimella, jossa työsuhde on alkanut, jossa yritys tai sen sivuliike, johon työntekijä on sijoitettu, sijaitsee tai jossa työntekijä on tarjonnut palvelujaan työsuhteen päättämisaikana. Tämä toimivalta säilyy senkin jälkeen, kun yritys siirretään muualle tai yritys tai sen sivuliike lopetetaan, edellyttäen että hakemus jätetään kuuden kuukauden kuluessa tällaisesta siirtämisestä tai sulkemisesta. Alueellinen toimivalta riita-asioissa, jotka koskevat työsuhteita julkishallinnon elimessä, on sen paikkakunnan tuomioistuimella, jossa sijaitsee virasto, johon työntekijä on sijoitettu tai sijoitettiin työsuhteen päättämisaikana. Riita-asioissa, joissa toisena osapuolena on valtionhallinto, tuomioistuin ei voi toimia julkisiin varoihin liittyviä asioita käsittelevänä tuomioistuimena (*foro erariale*).

Kiinteää omaisuutta koskeviin esineoikeuksiin ja häätöön tai haltuunottoon liittyviä asioita käsittelevä tuomioistuin (Foro per le cause relative a diritti reali e ad azioni possessorie)

Asioissa, jotka liittyvät kiinteää omaisuutta koskeviin esineoikeuksiin, rakennusten vuokraukseen ja niiden käyttöä varten myönnettäviin vastikkeettomiin lainoihin (*commodatum*) ja liiketoimintakokonaisuuden vuokraukseen, toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa rakennus tai yrityksen kiinteä omaisuus sijaitsee. Sama pätee asioihin, jotka koskevat puiden ja pensasaitojen istuttamista koskevissa laeissa, asetuksissa tai määräyksissä määritettyjen ehtojen soveltamista ja etäisyyksien noudattamista. Jos rakennus sijaitsee useamman kuin yhden tuomiopiirin alueella, toimivaltainen on sen tuomiopiirin tuomioistuin, jossa kyseinen osapuoli maksaa eniten veroja valtiolle. Jos osapuoli ei maksaa veroja, toimivaltainen on mikä tahansa sen hallintopiirin tuomioistuin, jossa osa rakennuksesta sijaitsee. Häätöjen tai haltuunottojen sekä uusia urakoita ja mahdollisia vahinkoja koskevien ilmoitusten osalta toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa riidanalainen toimi on toteutettu.

Perintöasioita käsittelevä tuomioistuin (Foro per le cause ereditarie)

Toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa perintömenettely on pantu vireille, asioissa, jotka

1) liittyvät perintövaateisiin tai jäämistön pesänjakoon, tai missä tahansa muussa perillisten välisessä asiassa, jolla pyritään jakamaan jäämistö

- 2) liittyvät jäämistön pesänjaon kumoamiseen ja perintöosuuskien turvaamiseen, edellyttäen että ne pannaan vireille kahden vuoden kuluessa jäämistön pesänjaosta
- 3) liittyvät vainajalle myönnettyihin lainoihin tai perillisen perintösaantoon edellyttäen, että ne pannaan vireille ennen jäämistön jakamista ja joka tapauksessa kahden vuoden kuluessa perintömenettelyn vireille panemisesta
- 4) pannaan vireille pesänselvittäjää vastaan, edellyttäen että edellisessä kohdassa mainittuja määräaikoja noudatetaan.

Liikekumppaneiden ja asunto-osakeyhtiön osakkaiden välisiä asioita käsittelevä tuomioistuin (Foro per le cause tra soci e tra condomini)

Liikekumppaneiden välisissä asioissa toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa sijaitsee yrityksen pääkonttori. Asunto-osakeyhtiön osakkaiden tai osakkaiden ja asunto-osakeyhtiön välisissä asioissa toimivaltainen on siinä hallintopiirissä sijaitseva tuomioistuin, jossa yhteiset tilat (tai niiden enemmistö) sijaitsevat.

Hallintoviranomaisiin liittyviä asioita käsittelevä tuomioistuin (Foro della pubblica amministrazione)

Asioissa, joissa osapuolena on valtionhallinto, toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa sijaitsee se valtakunnansyyttäjän virasto (*Ufficio dell'Avvocatura dello Stato*), jonka hallintopiirissä toimii tuomioistuin, joka olisi yleisten toimivaltasääntöjen mukaan toimivaltainen. Tämä toimivalta perustuu erityislakeihin, joissa säädetään valtion edustamisesta ja puolustamisesta tuomioistuimessa ja sen käsiteltäväksi saatetuissa asioissa. Kun hallintoelin on vastaajana, tämä hallintopiiri määritetään sen paikkakunnan tuomioistuimen mukaan, jossa velvoite on syntynyt tai on täytettävä tai jossa hakemuksen kohteena oleva irtain tai kiinteä omaisuus sijaitsee.

Täytäntöönpanotuomioistuin (Foro dell'Esecuzione Forzata)

Irtainta tai kiinteää omaisuutta koskevissa täytäntöönpanoasioissa toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa omaisuus sijaitsee.

Moottoriajoneuvoja ja perävaunuja koskevissa täytäntöönpanoasioissa toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa on velkojan asuin-, koti- tai oleskelupaikka tai päätoimipaikka. Velvoitteita joko toteuttaa tai olla toteuttamatta tietty toimi koskevissa täytäntöönpanoasioissa toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa velvoite on täytettävä.

Kuluttajatuomioistuin (Foro del Consumatore)

Kuluttajaa koskevissa asioissa toimivaltainen on sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa kuluttaja asuu tai jossa on hänen tosiasiallinen kotipaikkansa. Tämän tuomioistuimen toimivalta on yksinomaisen ja velvoittava, elleivät osapuolet ole neuvotelleet muiden tuomioistuinten käyttämisestä. Kuluttajan menettelylliset toimet, jotka toteutetaan selvästi oikeudenkäynnin vireillepanon jälkeen, eivät voi vastata neuvotteluja eivätkä toimia perusteena kuluttajatuomioistuimen toimivaltaisuudesta poikkeamiselle.

2.2.2.1 Missä tapauksissa voin valita vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen (pääsäännön mukaan määräytyvä tuomioistuin) ja jonkun muun tuomioistuimen välillä?

Joissain tapauksissa riita-asia voidaan panna vireille useassa eri tuomioistuimessa. Näin on etenkin asioissa, jotka koskevat oikeuksia tiettyihin henkilöihin nähden; tässä tapauksessa vastaajan kotipaikan tuomioistuimen lisäksi toimivaltainen on myös sen paikkakunnan tuomioistuin, jossa velvoite on syntynyt tai on täytettävä.

2.2.2.2 Missä tapauksissa minun on valittava muu kuin vastaajan asuinpaikan (pääsäännön mukaan määräytyvä) tuomioistuin?

Vastaajan asuinpaikan tuomioistuin ei ole toimivaltainen, jos Italian lainsäädännössä säädetään, että jollain toisella tuomioistuimella on yksinomaisen toimivalta. Ks. tältä osin luku 2.2.2 ("Poikkeuksia pääsäännöstä").

2.2.2.3 Voivatko asianosaiset valita tuomioistuimen, joka normaalisti ei olisi toimivaltainen?

Ellei toimivalta ole pakollinen (josta ei siis voida poiketa sopimalla), osapuolet voivat yhdessä sopia toisen tuomioistuimen toimivaltaisuudesta (siviiliprosessilain 20 §).

3 Silloin kun erityistuomioistuimet ovat toimivaltaisia, miten saan selville, mihin tuomioistuimeen minun pitää ottaa yhteyttä?

Jos toimivalta on erityistuomioistuimella, sovelletaan asiaa koskevissa laeissa määritettyjä toimivaltaperusteita.

Hallintotuomioistuimet Riita-asioissa, jotka koskevat julkisten hallintoelinten toimia, sopimuksia tai menettelyä, toimivaltainen on aina sen alueellisen tuomiopiirin alueellinen hallintotuomioistuin (*Tribunale amministrativo regionale*), jossa on näiden elinten päätoimipaikka. Joka tapauksessa alueellinen hallintotuomioistuin on aina toimivaltainen riita-asioissa, jotka koskevat julkisten hallintoelinten toimia, sopimuksia tai menettelyä, jos niiden suorat vaikutukset rajoittuvat sille alueelle, jossa kyseinen tuomioistuin sijaitsee. Virkamiehiä koskevissa riita-asioissa toimivaltainen on aina sen alueellisen hallintopiirin tuomioistuin, jossa työpaikka sijaitsee. Muissa tapauksissa toimivaltainen on aina – valtion toimien osalta – Lazion alueellinen hallintotuomioistuin (jonka päätoimipaikka on Roomassa) ja kun kyseessä on useita alueita käsittävä julkinen elin, se alueellinen hallintotuomioistuin, jonka tuomiopiirissä elimen päätoimipaikka sijaitsee.

Verotuomioistuimet Maakunnallisilla verotuomioistuimilla on toimivalta käsitellä kaikkia alueellaan toimivien veroviranomaisten toimia koskevia valituksia. Jos valitus tehdään veroviraston (*Agenzia delle Entrate*) sellaista yksikköä vastaan, joka on toimivaltainen koko Italian alueella tai sen osalla, toimivaltainen on maakunnallinen verotuomioistuin (*commissione tributaria provinciale*), jonka hallintopiirissä riidanalaisessa päätöksessä esitettyjä tehtäviä hoitava virasto sijaitsee.

Linkkejä

► *Italian perustuslaki* (EN)

https://www.senato.it/sites/default/files/media-documents/COST_INGLESE.pdf

► *Italian lainsäädäntö* (IT)

<https://www.normattiva.it/?language=en>

► Italian siviiliprosessilaki (IT)

<http://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-di-procedura-civile>

► The Code of administrative trial (EN)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/mzk3/~edisp/nsiga_4276977.pdf

► Code de justice administrative (FR)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/njiz/~edisp/nsiga_4506451.pdf

► Italienische Verwaltungsprozessordnung (DE)

https://www.giustizia-amministrativa.it/cdsintra/wcm/idc/groups/public/documents/document/mday/nda5/~edisp/nsiga_4289867.pdf

► Italian oikeusjärjestelmä (IT)

https://www.csm.it/web/csm-international-corner/consiglio-superiore-della-magistratura/sistema-giudiziario-italiano?show=true&title=&show_breadcrumb=

► Verotusmenettelykoodeksi (IT)

<http://def.finanze.it/DocTribFrontend/getAttoNormativoDetail.do?id=%7bECD81E71-D37B-4722-AA36-116B5BCB2232%7d>

► Oikeusministeriö (IT)

<https://www.giustizia.it/giustizia>

Päivitetty viimeksi: 06/12/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.